

NEWSLETTER

SLOVENSKEJ KOMISIE PRE UNESCO

apríl – júl 2023

FÓRUM PARTNEROV SK UNESCO

Fórum partnerov SK UNESCO, tradične najväčšie zhromaždenie zástupcov/-kýň subjektov činných v oblastiach pôsobnosti UNESCO, sa uskutočnilo 13. júna 2023 v Kongresovej sále MZVEZ SR. Nieslo sa v znamení osláv **30. výročia členstva Slovenska v UNESCO a 20. výročia Dohovoru o ochrane nehmotného kultúrneho dedičstva**. Zároveň bolo pripomenutím si 30 rokov pôsobenia aj samotnej SK UNESCO.

Program Fóra pozostával z úvodnej slávnostnej časti spojenej s odovzďaním **ďakovných listov** ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí, troch odborných panelových diskusií a prezentácie inovatívnej kreatívnej

platformy Impact Games.

Sme radi, že podujatie prilákalo vysoký počet účastníkov z radov dotknutých rezortov štátnej správy, inštitúcií, miest či akademickej obce. Aktívna účasť je dôkazom, že SK UNESCO, ako aj UNESCO samotné, má na Slovensku stále veľa podporovateľov a priaznivcov. Rovnako nás teší pozitívna spätná väzba od mnohých účastníkov 😊.

V úvode Fóra odznel **video pozdrav** z parížskej centrály, ktorý v mene generálnej riaditeľky UNESCO Audrey Azoulay predniesol zástupca generálnej riaditeľky pre vonkajšie vzťahy Firmin Edouard Matoko.

Fórum otvorila **štátna tajomníčka rezortu zahraničia Ingrid Brocková**, ktorá sa vo svojom príhovore poďakovala všetkým, ktorí sa svojimi aktivitami zaslúžili o to, že Slovensko je dnes v UNESCO rešpektovaným a oceňovaným partnerom. Viac o jej vystúpení sa dočítate **TU**. Pri príležitosti okrúhleho 30. výročia členstva Slovenska v UNESCO odovzdala 6 oceneným ďakovné listy ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslava Wlachovského. Medzi ocenenými boli:

PhDr. Katarína Kosová - za systematické rozvíjanie pamiatkovej ochrany na Slovensku v medzinárodných súvislostiach. Katarína Kosová iniciovala transformáciu pamiatkovej starostlivosti a založila moderný Pamiatkový úrad SR ako orgán štátnej správy. Významne prispela k úspešnému zápisu všetkých slovenských lokalít kultúrneho dedičstva do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO.

Prof. RNDr. Ľudovít Molnár, DrSc. - za dlhoročné zodpovedné a inšpiratívne pôsobenie v pozícii predsedu Slovenskej komisie pre UNESCO, za výnimočné profesionálne reprezentovanie Slovenska pri výkone úloh prezidenta Medzivládneho programu pre informatiku UNESCO a člena Výkonnej rady UNESCO, ako aj za jedinečný odborný prínos k strategickým cieľom rozvoja informačnej spoločnosti v Slovenskej republike.

Prof. RNDr. Marta Kollárová DrSc. - za významnú vedecko-výskumnú činnosť v oblasti biochémie a jej prínos k etablovaní Slovenska v UNESCO v oblasti vedy, dlhoročnú a prínosnú prácu v Slovenskej komisii pre UNESCO a na čele Slovenského výboru pre bioetiku, ako aj za zodpovedné a aktívne pôsobenie v Medzivládnom výbore pre bioetiku. Rovnako významne prispela k propagačno-edukatívnej činnosti v oblasti bioetiky a vedy na Slovensku.

PhDr. Dagmar Kopčanová, PhD. - za dlhoročné a angažované vedenie Sekcie pre výchovu a vzdelávanie Slovenskej komisie pre UNESCO a osobný vklad a entuziazmus, ktorým prispela k presadzovaniu priorít UNESCO v oblasti vzdelávania na Slovensku, ako aj za profesionálne zastupovanie Slovenska na pôde UNESCO v rámci Rady UNESCO pre vzdelávanie. Ocenené boli aj jej bohaté pedagogické a poradenské skúsenosti v oblasti duševného zdravia.

Ing. Július Oszlányi, CSc. - za systematické a zamerané angažovanie sa v oblasti ochrany a politiky manažmentu území biosférických rezervácií UNESCO a dlhoročné profesionálne vedenie Slovenského výboru Programu Človek a biosféra, ako aj za výnimočný výskum a prínos pre Svetovú sieť biosférických rezervácií UNESCO. Rovnako za jeho osobný podiel na vzniku prvej trilaterálnej biosférickej rezervácie na svete - Východné Karpaty v r. 1998.

Ing. Jarmila Freud - za mimoriadne zodpovedné a vysoko kompetentné dlhoročné pôsobenie na Stálej delegácii Slovenskej republiky pri UNESCO a na Zastupiteľskom úrade Slovenskej republiky vo Francúzsku, ako aj za výrazný osobný vklad, zariadenie a nasadenie, ktorými prispieva k presadzovaniu záujmov Slovenskej republiky na pôde UNESCO.

V ďalšej časti programu vystúpili generálna tajomníčka Sekretariátu SK UNESCO Ľubica Erdelská a stála delegátka SR pri UNESCO Anna Plassat Muriňová. Obe vyzdvihli **početné úspechy Slovenska na pôde UNESCO** a ocenili zásluhy všetkých, ktorí sa doposiaľ podieľali na našom príbehu v tejto medzinárodnej organizácii. Zhodne konštatovali, že za týmto úspechom stáli a stoja ľudia, ich pracovitosť, entuziazmus a odbornosť. Pripomenuli aktuálne prioritné zameranie Slovenska v UNESCO, ako aj kandidatúru Slovenska do Výkonnej rady UNESCO (2023-2027).

Na míľniky a úspechy našej tridsaťročnice v UNESCO si v prvej moderovanej diskusii pod taktovkou Jarky Freud zo Stálej delegácie SR pri UNESCO zaspomínali piati ocenení. Diskutujúci sa zhodli, že **Slovensko je v UNESCO váženým partnerom vďaka odbornosti expertov, ktorí v nej hája slovenské záujmy**. Upozornili na **potrebu vzdelávania a prípravy nastupujúcej generácie expertov/-iek**, ktorí sa budú venovať jednotlivým mandátovým oblastiam UNESCO. Organizáciu charakterizovali ako intelektuálny Olymp, ktorý nastavuje štandardy v mnohých životne dôležitých témach, čím je na medzinárodnej scéne jedinečný.

Dopoludňajší segment doplnila panelová diskusia „*Obnova svetového kultúrneho a dokumentárneho dedičstva lokality UNESCO Banskej Štiavnice*“, ktorú pripravil a moderoval generálny riaditeľ Pamiatkového úradu SR Pavol Ižvolt. Diskutujúci (Nadežda Babiaková - primátorka B. Štiavnice, Z. Denková - riaditeľka Slovenského banského múzea, Peter Konečný - riaditeľ Slovenského banského archívu a veľvyslankyňa Anna Plassat Muriňová) detailne priblížili aktuálny stav obnovy centra mesta a zasiahnutých budov.

Apelovali na **skvalitnenie manažmentu lokalít svetového dedičstva, budovanie odborných kapacít pre správu/zachovanie lokalít a zefektívnenie systému financovania štátnych pamiatok**. Tragický požiar v B. Štiavnici podľa ich hodnotenia zomkol kultúrnu obec na Slovensku a bol pomyselným „**budíčkom**“ pre štát/spoločnosť v uvedomení si **jedinečnej hodnoty lokalít UNESCO na Slovensku**.

Posledná panelová diskusia „Živé dedičstvo pre udržateľnú budúcnosť. 20. výročie Dohovoru na ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva (NKD)“ bola venovaná implementácii Dohovoru vrátane jeho nástrojov, úlohe Slovenska pri zachovávaní živého dedičstva na medzinárodnej scéne a definovaniu výziev, ktorým živé dedičstvo čelí. Podnetnú debatu za účasti nášho zohraného tímu v zložení Barbory Morongovej - riaditeľky odboru nehmotného kultúrneho dedičstva a kultúrnej inklúzie MK SR, Juraja Hamara - generálneho riaditeľa SĽUKu a veľvyslankyne Anny Plassat Muriňovej moderovala členka SK UNESCO Ľubica Voľanská, vedecká pracovníčka ÚESA SAV, v. v. i.

Rezovala téza o tom, že **živé dedičstvo nám dáva pocit istoty, národnej identity a hodnoty, ktoré sú potrebné v každodennom živote**. Rovnako **prispieva k budovaniu a posilňovaniu spolupatričnosti a rešpektujúcej spoločnosti**. Dôležitou súčasťou procesu zachovávanía NKD je **vzdelávanie detí/mládeže a systematická osvetová činnosť v oblasti potreby zachovávanía tradícií**.

Časť debaty sa venovala aj aktuálnemu **pôsobeniu Slovenska v Medzivládnom výbore pre ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva (2022-2026)**, počas ktorého sa zasadujeme za férové/odborné hodnotenie nominácií a geograficky vyvážené zápisy. Za **výzvy** v spojitosti so živým dedičstvom boli označené **komeracionalizácia prvkov, zachovávanie adekvátnej miery rešpektu voči komunitám ako nositeľom prvku a podpora štátov s nízkym počtom zápisov**. Záverom bolo akcentované, že zápisom prvku na Reprezentatívny zoznam NKD sa práca nekončí, práve naopak, iba začína.

Program fóra uzavrela prezentácia inovatívnej hry o kultúrnom dedičstve UNESCO na Slovensku z dielne partnera SK UNESCO - **inovátivej platformy Impact Games**.

Foto: SK UNESCO

216. ZASADNUTIE VÝKONNEJ RADY UNESCO

V dňoch 10.-24. mája 2023 sa v Paríži uskutočnilo 216. zasadnutie Výkonnej rady UNESCO (VR UNESCO), počas ktorého sa podarilo presadiť viaceré dôležité priority. Stála delegácia SR pri UNESCO aktívne koordinovala a prispievala do diskusií o mnohých témach.

VR UNESCO o. i. rozhodla o pokračovaní programu núdzovej pomoci pre Ukrajinu v troch ťažiskových oblastiach mandátu – kultúra, vzdelávanie a bezpečnosť novinárov. Vyzvala GR UNESCO, aby naďalej aktívne monitorovala situáciu na

Ukrajine a ocenila pôsobenie styčného dôstojníka UNESCO v Kyjeve, ktorý v súčinnosti so 7 konzultantmi koordinuje a zabezpečuje pomoc UNESCO priamo na mieste. K bodu vystúpila z pozície predsedníčky Skupiny priateľov Ukrajiny aj stála delegátka SR pri UNESCO Anna Plassat Muriňová, ktorá pripomenula alarmujúce štatistiky UNESCO vo vzťahu k agresii na Ukrajine: doteraz bolo zavraždených 12 novinárov, poškodených/zničených 3 250 vzdelávacích inštitúcií a 255 kultúrnych objektov.

Taktiež sa podarilo prijať prelomové rozhodnutie o vytvorení Centra kategórie 1 UNESCO v Šanghaji zamerané na podporu vzdelávania v oblasti vedy, nových technológií, inžinierstva a matematiky, ako aj dve takmer identické rozhodnutia (z pera Ukrajiny a Ruska) k oslavám 70. výročia Sieťe pridružených škôl UNESCO.

Na okraj VR UNESCO sa uskutočnilo aj stretnutie zástupcov národných komisií pre UNESCO, na ktorom nás zastupovala generálna tajomníčka Ľubica Erdelská.

Foto: Stála delegácia SR pri UNESCO

UNESCOTHON – KULTÚRNE DEDIČTVO HROU!

Veľmi sa tešíme, že sme mohli podporiť 1. ročník UNESCOthonu - podujatia, ktoré inovatívnou a kreatívnou formou priblížilo UNESCO mladým ľuďom. V dňoch 16.-18.5. ho v hybridnej forme zorganizovala inováčná platforma Impact Games v spolupráci s Informačným a dokumentačným strediskom UNESCO pri Univerzitetnej knižnici v Bratislave a za podpory Stálej delegácie SR pri UNESCO.

Sme radi, že sa doňho celkovo zapojilo **12 tímov z 10 škôl z celého Slovenska združujúcich takmer 70 študentov** (vrátane tých z pridruženej školy UNESCO – Školy umeleckého priemyslu na Sklenárovej ul. v Bratislave).

Počas kreatívnych workshopov študentské tímy vytvárali **návrhy herného dizajnu pre hru o hmotnom a nehmotnom dedičstve UNESCO**. Všetky práce mali vysokú kvalitu spracovania a splnili **4 základné kritériá - originalitu, rozpracovanosť, testovanie a kvalitnú prezentáciu**.

Prvú cenu získal **tím RAFIA študentov zo Strednej odbornej školy dizajnu z Trenčína**, ktorý sa pre svoj návrh hry inšpiroval historickými monumentami japonského mesta Kyoto.

Všetky prezentované hry budú využité ako **inšpirácia pre mobilnú hru**, ktorú na tému kultúrneho dedičstva UNESCO aktuálne tvorí tím Impact Games.

Foto: Impact Games

DEŇ OTVORENEJ DIPLOMACIE A PREZENTÁCIA PRÁCE SK UNESCO

Dňa 17.6.2023 prebehol v priestoroch rezortu diplomacie „Deň otvorenej diplomacie“ a my sme boli jeho aktívnou súčasťou. Prezentovali sme značku UNESCO na Slovensku, ako aj aktivity a programy tejto medzinárodnej organizácie. Sme radi, že záujemcov (malých či veľkých) o tieto témy nebola v našom stánku v rámci expozície OSN vôbec núdzna.

Najväčším lákadlom pre deti bolo pexeso s tematikou UNESCO (ktoré si ako suveníry odniesli aj domov), mladí ľudia a dospelí zase hádali 8 lokalít svetového dedičstva alebo 9 prvkov živého dedičstva UNESCO na Slovensku. A musíme uznať, že drvivá väčšina ľudí mnohé z nich aj poznala. Mnohí dokonca odchádzali zo stánku s tým, že ich musia v rámci spoznávania krás Slovenska navštíviť!

Vysvetľovali sme, že UNESCO sa okrem ochrany dedičstva venuje aj iným dôležitým témam ako je vzdelávanie, veda, komunikácia či ochrana novínárov.

Opäť sa nám potvrdilo, že **značka UNESCO je na Slovensku populárna a rozpoznateľná**. A my budeme naďalej aktívne prispievať k tomu, aby ste o UNESCO a jeho rôznorodej agende počuli stále viac!

Foto: SK UNESCO

70. VÝROČIE SIETE PRIDRUŽENÝCH ŠKÔL UNESCO

Jednou z vlajkových lodí UNESCO v oblasti vzdelávania sú aj pridružené školy UNESCO, ktoré sa združujú v tzv. **Sieti pridružených škôl (ASPNet)**.

Tento rok si pripomíname **70. výročie založenia tejto siete, ktorá aktuálne združuje viac ako 11 000 vzdelávacích inštitúcií po celom svete**. Medzi nimi je aj **25 slovenských základných a stredných škôl**, ktorých činnosť zastrešuje Natália Fillová, členka našej komisie a koordinátorka pridružených škôl UNESCO. Tá zároveň pôsobí aj ako vedúca Informačno-dokumentačného strediska UNESCO pri Univerzitnej knižnici v Bratislave.

Sme radi, že sa aktívne zapája do diskusií o budúcom smerovaní ASPNet s cieľom zefektívniť jej činnosť reflektujúc na **témy ako udržateľný rozvoj, transformačné vzdelávanie pre globálne občianstvo či medzikultúrne porozumenie**.

Aj tieto témy dominovali na medzinárodnej UNESCO ASPNet konferencii „*Strengthening international collaboration towards peaceful and sustainable future*“, ktorú pri príležitosti tohtoročného výročia ASPNet zorganizovala v dňoch 6.-8.6.2023 v Berlíne Nemecká komisia pre UNESCO a medzinárodné oddelenie ASPNet. Stretli sa na nej koordinátori zo 60 krajín sveta (vrátane Slovenska), aby diskutovali o fungovaní ASPNet a jej novej stratégii. Veľká časť diskusie sa venovala pripravovanej **platforme ASPNet, ktorá má slúžiť na prezentáciu škôl, vzájomnú komunikáciu a zdieľanie projektov**.

Foto: N. Fillová

GIRL'S DAY

Tento rok rovnako sme poskytli záštitu 10. ročníku úspešne etablovaného podujatia Girl's Day, ktoré 27.4.2023 zorganizovalo o. z. Aj TY v IT. Jeho cieľom bolo **priblížiť dievčatám vo veku 15-19 rokov študijné a kariérne možnosti, ktoré im ponúka svet informačných technológií**. Podujatie bolo súčasťou osláv Medzinárodného dňa žien a dievčat v IT, ktorý sme si tento rok pripomenuli 23.4.

Do programu sa zapojili IT organizácie, firmy a univerzity po celom Slovensku, ktoré v tento deň

otvorili svoje brány, aby **stredoškolačky mohli nahliadnuť do tohto dynamicky rozvíjajúceho sveta technológií a posúdiť možné budúce kariérne uplatnenie v sektore**.

A ako sa zrodila myšlienka zorganizovať toto unikátne podujatie? – [vysvetlí vám to Petra Kotuliaková, riaditeľka Aj TY v IT](#). Ak ste zvedaví, ako tento ročník prebiehal, pozrite si dané [krátke video](#).

Odporúčame si vypočuť aj povzbudzujúci [video pozdrav prezidentky SR Zuzany Čaputovej](#), ktorý pri príležitosti Girl's Day adresovala mladým dievčatám zaujímavým sa o IT a technológie.

FESTIVAL UČIACA SA TRNAVA

3. ročník festivalu Učiaca sa Trnava sa aj za našej účasti a podpory tento rok uskutočnil 24.6.2023 na pešej zóne v Trnave. Jeho organizátorom bolo o. z. Lifestarter v spolupráci s mestom Trnava.

Festival, ktorý aj tento rok pripravil celodenný pútavý program pre malých a veľkých, otvorila Eva Nemčovská, viceprimátorka mesta Trnava a Ľubica Erdelská, generálna tajomníčka Sekretariátu SK UNESCO. Tá vo svojom krátkom príhovore vyzdvihla **nadšenie a odhodlanie, s ktorým sa už niekoľko rokov úspešne rozvíja koncept Učiaceho sa mesta UNESCO**.

Trnava drží zaslúžené prvenstvo medzi slovenskými mestami, nakoľko v tejto vzdelávacej platforme je

zatiaľ jediný zástupca, ale už teraz je **motiváciou a inšpiráciou pre ďalšie slovenské či zahraničné mestá**. Každá jedna obyvateľka či obyvateľ Trnavy má vďaka jeho programom možnosť sa rozvíjať či napredovať v rôznych oblastiach. Spoločne sa tak napĺňa poslanie organizácie UNESCO, pre ktorú je vzdelávanie jedným z najdôležitejších pilierov pôsobnosti.

Doobedňajší program podujatia priniesol **desiatky aktivít viac ako 45 vzdelávacích organizácií v ôsmich tematických okruhoch**. Sme radi, že sa ho zúčastnila aj vyššie spomínaná platforma Impact Games, ktorá zaujala deti a mládež svojimi pútavými hrami.

SK UNESCO bola zastúpená v stánku „Učiaci sa Trnava“ a najmenší návštevníci si mohli odnieť „UNESCO pexeso“, či šlabikáre o UNESCO. Prijemne prekvapili deti a mladí študenti, ktoré sa o lokality UNESCO na Slovensku živo zaujímali. Veľmi nás potešilo, že mnohí z nich sa o našich UNESCO pamiatkach učia aj v školách.

V okruhu „**Tvoríme dielo**“ si mohli deti vyskúšať zahrať na hudobných nástrojoch a zaspievať karaoke, či nakresliť spoločné umelecké dielo.

Tematický okruh o prírode ponúkol nielen vedecké pokusy z dielne FPV UCM v Trnave, ale aj ukážku znečistenia

vodných tokov, ktorú si pre žiakov pripravila **Veselá veda**. Na históriu a dejiny kráľovského mesta sa zameral samostatný tematický okruh, ktorý odprezentoval niekoľko historických postáv spojených s Trnavou, ale aj ukážky starých písacích strojov či listín. Ďalšie z tematických okruhov venovali **pozornosť vzťahu k európskym krajinám a budovaniu etických hodnôt vrátane finančnej gramotnosti**.

Aj tento rok organizátori mysleli na fyzickú i duševnú pohodu v tematickom okruhu s názvom „V dobrej kondícii“ ponúkajúcom niekoľko športových aktivít vrátane prezentácie novej aplikácie **Vyskilluj**. Súčasťou festivalu bola aj internetová poradňa pre mladých IPčko podporujúca duševné zdravie.

Priestor na festivale dostal aj okruh s názvom „**Takto to funguje**“, ktorý ponúkal možnosť ostrihať vlasy figuríny či vyskúšať si niektoré z technických prostriedkov v stánkoch trnavských stredných odborných škôl. Špeciálne miesto na festivale mal okruh s názvom „**Pomáhame ľuďom rásť**“, ktorého súčasťou boli firmy a organizácie, ktoré úzko spolupracujú alebo podporujú Učiaci sa Trnavu.

Okrem aktivít v jednotlivých tematických okruhoch priniesol festival aj kultúrne vystúpenia, diskusie či množstvo workshopov priamo na pódiu (napr. **workshop so spisovateľom Danielom Hevierom** a **panelovú diskusiu o zmenách** s Veronikou Cifrovou Ostrihoňovou, Natáliou Pažickou a Martinom Takáčom).

- *Fotografie z festivalu sú dostupné [TU](#).*
- *Video reportáž RTVS [TU](#) (od 21. min).*
- *Viac informácií o projekte Učiaci sa Trnava, ako aj iných aktivitách nájdete na webových stránkach www.uciacasatrnava.sk alebo www.lifester.sk.*

Foto: Učiaci sa Trnava a SK UNESCO

BIOSFÉRIKÁ REZERVÁCIA POĽANA PRE DETI A MLÁDEŽ

Biosférická rezervácia (BR) Poľana aplikuje **novú metodiku environmentálnej výchovy BR pre deti a mládež regiónu**.

Koncom júna otestovala pilotný program z danej metodiky „**Medveď hnedý**“, v rámci ktorého mali učitelia a deti z regiónu počas 2 dní objavovať súvislosti na ceste po stopách medveďa a človeka v krajine. Deti si zároveň vyskúšali zábavno-vedomostnú hru „**Putovanie Poľanou**“.

Súčasťou programu bola aj prednáška horských záchranárov z Poľany o bezpečnosti pohybu a pobytu v prírode. Viac o zaujímavých aktivitách BR Poľana sa dozviete aj na ich profile [Facebook](#) alebo na webovej stránke [TU](#).

HOREHRONSKÝ VIACHLASNÝ SPEV NA FOLKLÓRNOM FESTIVALE SVADBA V RAJI

Patrí síce medzi naše menšie folklórne festivaly na Slovensku, ale srdečnou atmosférou, kvalitou vystúpení, medzinárodnou účasťou a nadšením organizátorov ničím nezaostával ani za tradičnými folklórnymi festivalmi – taký bol tohtoročný **folklórno-gastronomický festival „Svadba v raji“**, ktorý sa 15.7.2023 uskutočnil **v obci Vernár** na úpätí Kráľovej hole.

Naša komisia mala tú možnosť byť pri tom. Prezentovala nielen našu prácu, ale najmä **podporila tradíciu Horehronského viachlasného spevu, ktorý je už 6 rokov súčasťou bohatstva UNESCO na Slovensku.**

Okrem domáceho folklórneho súboru „Vernár“, ako inak, z Vernára, ktorý za potlesku návštevníkov predviedol aj spomínaný Horehronský viachlasný spev **zapísaný od r. 2017 na prestížnom Reprezentatívnom zozname nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO**, sa diváci mohli

započúvať do svadobných piesní a tancov z horehronského Bacúcha v podaní skupiny „Bacúšan“, z Gruzínska v podaní

súboru „Kazbegi“, či z Arménska v podaní súboru „Sar Sar“ zo Štátneho divadla piesní Arménska.

Obrovský potlesk, uznanie a srdečnosť sa dostala aj mnohým umelcom z Ukrajiny – z Kreatívnej skupiny „Tatry pomáhajú Ukrajine“, folklórnych súborov „Matičiar“ a „Fanúšikovia Matičiaru“, či divadelných súborov „Orichovčanka“, „Kralovička“, „Kamjanička“ a „Hutyanočka“. Pri speve a tanci aspoň na chvíľu zabudli na vojnové útrapy vo svojej domovine a tešili sa z prezentácie svojho umenia.

O výbornú náladu sa postarala aj spevácka skupina „Šambriňci“ zo Šambronu či súbor „Šarišan“ z Prešova.

Tento ešte komerciou nepoznačený folklórny festival v prostredí jedinečných práve zakvitnutých Vernárskych lúk bol aj o dobrom jedle - od domácich pirohov po miestne špeciality, ale najmä o vrúcnosti, ľudskosti, vzájomnej podpore a tak potrebnej v dnešnej dobe empatii.

Tieto **hodnoty** prináša do našich životov práve **kultúra a umenie** a sme veľmi radi, že **vďaka folklórnym tradíciám pretrvávajú aj na našom Slovensku.**

Foto: Yakiv Antypenko/ o. z. Machaon International

ZÁŠTITY SLOVENSKEJ KOMISIE PRE UNESCO

Počas uplynulých 4 mesiacoch sme udelili záštitu nasledujúcim podujatiam/projektom:

Projekt „To get together - Zvyšovanie kapacít komunít vysídlených z Ukrajiny žijúcich na Slovensku prostredníctvom živého dedičstva“ - nadväzuje na minuloročný medzinárodný projekt UNESCO „Hodnotenie potrieb ochrany živého dedičstva medzi vysídlenými komunitami z Ukrajiny“, ktorého súčasťou bolo aj Slovensko.

Bol podporený zo schémy UNESCO „International Assistance“ a zameriava sa na úlohu živého dedičstva

v každodennom živote ľudí, ktorí ušli z Ukrajiny z dôvodu vojny. Realizuje sa v čase, kedy si pripomíname 20. výročie Dohovoru na ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva a je preto cenným príspevkom pri zdôrazňovaní významu a pretrvávajúcej dôležitosti agendy „živého dedičstva“.

Ocenili sme, že realizácia projektu je ďalším hmatateľným výsledkom angažovanosti a vysokého odborného profilu Slovenska v oblasti nehmotného kultúrneho dedičstva na pôde UNESCO. Vyjadrili sme presvedčenie, že bude konkrétnym prínosom pre zachovávanie a budovanie národnej identity ukrajinských odídencom a odídenkýň, ako aj platformou pre udržanie a rozvoj ich kultúry na území Slovenska.

33. ročník festivalu Dni majstrov ÚĽUV (2.-3.9.2023) - motívom tohto mimoriadne obľúbeného festivalu budú prírodné pletivá, ktoré sú ústrednou témou ÚĽUV-u pre r. 2023. Jeho súčasťou bude aj Škola remesiel ÚĽUV-u s tvorivými dielňami pre deti, ktorá sa aktuálne uchádza o zápis do svetového UNESCO Zoznamu dobrých praktík ochrany živého dedičstva.

Ocenili sme, že podujatie už vyše tri desaťročia ponúka rôznorodý program a aktivity, ktoré výraznou mierou prispievajú k popularizácii a zachovávaniu tradičných remesiel a ľudovej kultúry a napomáhajú tak budovaniu a upevňovaniu kultúrnej identity našej spoločnosti. Pozitívne vnímame, že program aktuálneho 33. ročníka podujatia bude reflektovať aj na 20. výročie Dohovoru na ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva UNESCO, ktoré bude premietnuté do hudobno-tanečného programu, či panelovej exteriérovej výstavy.

Projekt spolupráce biosférickej rezervácie Poľana s vybranými biosférickými rezerváciami v Maďarsku - okrem zabezpečenia praktickej ochrany chránených území má za cieľ aj vytvorenie intenzívnej vzdelávacej kampane prostredníctvom mobilnej školy Biosférickej rezervácie Poľana. Je zameraný na napĺňanie kľúčových posllostiev Limského akčného plánu pre program UNESCO Človek a biosféra (MAB), osobitne v oblasti posilňovania globálneho vzdelávania, budovania kapacít, či nadväzovania partnerstiev a nových foriem spolupráce medzi biosférickými rezerváciami v rôznych krajinách.

Vyjadrili sme presvedčenie, že práve element edukácie detí a mládeže, posilnená propagácia značky Biosférickej rezervácie Poľana, ako aj zaangažovanie širokého spektra zainteresovaných aktérov vytvárajú predpoklady pre úspešnú prípravu a následnú realizáciu projektu. Potenciálna úzka spolupráca s maďarskými partnermi a aplikovanie štandardov UNESCO v oblasti manažmentu a rozvoja biosférických rezervácií môže výrazným spôsobom prispieť ku skvalitneniu, popularizácii a udržateľnosti Biosférickej rezervácie Poľana.

19. ročník medzinárodnej výtvarnej súťaže EX LIBRIS HLOHOVEC - zapojilo sa do nej vyše 1 600 detí zo Slovenska a rôznych krajín sveta (vo veku od 6 do 15 rokov) spolu s 1 457 súťažnými prácami na tému „Lesy, hory, výšiny okolo nás“. Jej vyvrcholenie sa uskutoční v dňoch 5.-7.10.2023 v Hlohovci.

Ocenili sme, že podujatie sa kontinuálne teší veľkej pozornosti detí a že vytýčená téma bola pre deti a ich následnú tvorbu atraktívna. Je pozitívne, že sa mladej generácii prostredníctvom výtvarného umenia zdôrazňuje význam prírody a jej ochrany. Je rovnako potešujúce, že sa do súťaže opätovne zapojili aj deti z iných krajín. Medzinárodná spolupráca v oblasti umenia a podpory mládeže je plne v súlade s ideálmi a prioritami UNESCO a sme radi, že súťaž EX LIBRIS vhodne zapadá do daného kontextu.

SLOVENSKÁ KOMISIA PRE UNESCO ODPORÚČA

Dni majstrov ÚĽUV (2.-3.9.2023; Hviezdoslavovo námestie/Rybné námestie a Panská ulica Bratislava)

Tešiť sa môžete na viac ako stovku ľudovumeleckých výrobcov a majstrov z celého Slovenska, zónu s prírodnými pletivami a ukážkami pletenia zo slamy, vrbového prútia, či šúpolia. Uvidíte pestrú paletu remesiel a domáckych výrob – kováctvo, drotárstvo, dlabanie a štiepanie dreva, drevorezbu, hrnčiarsku výrobu, vyšívanie, výrobu z kože, košíkárstvo, paličkovanie čipiek, tkanie na krosnách, zdobenie kraslíc, maľbu na sklo, výrobu hudobných nástrojov a mnohé ďalšie.

Atmosféru dotvoria jedlá tradičnej slovenskej kuchyne, napr. bryndzové halušky od Majstrov Haluškárov, Pukanské párance, Legendárne buchty – Zbojská, Podpecníky z Mojmíroviec, trdelníky či makové výrobky z Jarnej.

Jesenná univerzita architektúry 2023 (8.-15.10.2023)

13. ročník multidisciplinárneho workshopu pre študentov, ktorý organizuje Fakulta architektúry a dizajnu STU a Katedra UNESCO pre obnovu architektonického dedičstva pri STU.

Jeho cieľom je spoznávanie, dokumentovanie a prezentácia historickej architektúry pri ochrane a kultúrneho dedičstva a udržaní architektonickej a urbánnej identity. Je otvorený pre študentov architektúry a dizajnu, urbanizmu, archeológie, histórie umenia a. i. Bude sa konať vo Vzdelávacom a vedeckovýskumnom centre pri FAD STU, detašovanom pracovisku v Banskej Štiavnici. Bližšie informácie a prihláška sú dostupné [TU](#).

INÉ ZAUJÍMAVOSTI V SKRATKE

Hlavné mesto SR Bratislava - kandidát na Učiace sa mesto UNESCO - Bratislava si v máji podala prihlášku do Globálnej siete učiacich sa miest UNESCO. Veríme, že k Trnave tak čoskoro pribudne ďalšie učiace sa mesto UNESCO na Slovensku. Držíme jej v tomto úsilí palce!

42. Generálna konferencia UNESCO sa uskutoční v termíne 7.-22.11.2023. Najdôležitejšou časťou bude všeobecná politická debata (8.-13.11.) a voľby do Výkonnej rady UNESCO na obdobie rokov 2023-2027, do ktorej s odstupom 10 rokov kandiduje aj Slovensko.

USA sa opäť stali členom UNESCO - Dňa 10.7.2023 USA oficiálne predložili prístupové listiny depozitárovi UNESCO v Londýne, čím sa oficiálne stali 194. členským štátom tejto špecializovanej agentúry OSN. Vyhlásenie Miroslava Wlachovského, predsedu SK UNESCO a ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí [TU](#).

Zdroj: Festival Svadba v raji; Foto: Yakiv Antypenko/ o. z. Machaon International

ŽELÁME VÁM KRÁSNE LETO A VEĽA ZÁŽITKOV PRI OBJAVOVANÍ KRÁS SLOVENSKA ALEBO INÝCH DOVOLENKOVÝCH DESTINÁCIÍ!

O našej činnosti sa dočítate aj na webovej stránke www.unesco.sk
Facebooku [Slovenská komisia pre UNESCO](#) | Bratislava | Facebook
alebo Instagrame <https://bit.ly/3GRMwIh>.

Sekretariát Slovenskej komisie pre UNESCO

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR

Hlboká cesta 2, 833 36 Bratislava, Tel: 02/ 5978 3615; E-mail: unesco@mzv.sk, Web: www.unesco.sk